

Corda i descorda

Autor del dossier: Jordina Oriols i Montse Carol

Il·lustracions: Teresa Herrero

Í N D E X

1.Indicacions generals

pàgina 2

2.Indicacions generals sobre *Corda i descorda*

pàgina 6

3.Objectius didàctics i continguts

pàgina 6

4.Guia del concert

pàgina 7

5.Propostes didàctiques

pàgina 9

6.Vocabulari i glossari

pàgina 40

7.Bibliografia

pàgina 40

8.Fitxa tècnica i repertori

pàgina 40

9.Programa de mà

pàgina 42

10. Enllaços a pàgines web

pàgina 43

1. Indicacions generals

1.1. Indicacions generals del cicle de concerts L'escola va a l'Auditori

Portem els nens i les nenes als concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueixi al gaudi de la música. Aquesta idea ha de ser present en les activitats prèvies i posteriors al concert. L'infant no ha de viure el concert com una càrrega de treball ni tampoc com una estona de no-classe.

El seguiment regular que ofereix l'Auditori facilita aproximacions a la música en els seus diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical (vivència musical).

Característiques dels concerts programats en el cicle

- Són concerts. Això vol dir que pràcticament ni hi ha paraula sinó que tot és música.
- La temàtica de cada concert és molt oberta i el seu repertori combina estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat un per un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.
- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat de l'alumnat a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics –que mai no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

Els objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts són que l'alumnat gaudeixi del fet d'escoltar música en directe i que aprengui a anar a concerts. A més es poden definir altres objectius relacionats generalment amb l'àrea curricular de música i que variaran lleugerament segons els continguts específics de cada concert. Seria bo, però, que no oblidéssiu aquests dos objectius principals que us detallem:

- gaudir de l'audició de música en directe
- aprendre a escoltar música per mitjà de la pràctica habitual

Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

⇒ **Des del centre educatiu**
Aspectes musicals

- Haver-se informat dels continguts a nivell d'adult. Triar aspectes adients al nivell de coneixements i bagatge en les audicions per tractar a l'aula prèviament.
- Triar algun aspecte per continuar treballant a l'aula després d'haver assistit al concert.

Algunes normes cíviques i de comportament que l'alumnat ha de conèixer abans d'assistir al concert

- Per escoltar música no s'ha de parlar.
- No es poden menjar xiclets a dins l'Auditori.
- No es pot sortir de la sala de concerts a mitja actuació.
- Als passadissos i a la sala de concert, cal entrar-hi i sortir-ne sense córrer ni cridar.
- La comunicació amb els músics ha de ser correcta; no s'ha de cridar, xiular, parlar, etc. mentre actuen.
- Els professionals que actuen, els acompanyants del públic i l'espai que ens acull, es mereixen el nostre respecte independentment de la nostra valoració personal i individual del concert.

⇒ Durant el concert

El professorat s'ha de fer responsable del grup i prendre les mesures i decisions adequades en cada situació a fi de garantir l'audició al conjunt del públic. Per això us demanem que:

- Abans d'entrar a l'Auditori induïu el vostre alumnat a la tranquil·litat.
- Vetlleu pel comportament dels vostres alumnes durant el concert.
- Penseu abans amb qui asseureu aquell alumne a qui costa estar atent.
- Trieu el vostre seient per poder veure tot el vostre alumnat amb facilitat.
- Tingueu una actitud que afavoreixi la consecució de l'ambient adient a cada concert.
- Recordeu que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, a no ser que es demani des de l'escenari.

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu. I nosaltres som un Servei Educatiu. Per això ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de música de cada grup, de demanar a alguna persona o a algun centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa o dificulta l'aprofitament de l'espectacle als companys.

1.2. Indicacions generals del cicle de *Concerts en Família*

Anem a concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueix al gaudi de la música i perquè la música ajuda a fer-nos créixer i a enriquir-nos com a éssers humans.

La programació regular de *Concerts en Família* que ofereix l'Auditori facilita

l'aproximació a la música en els diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical. Ens introdueix a tothom –pares i fills, infants, joves i adults- en l'experiència de la música en directe.

Característiques dels concerts programats en el cicle

Són concerts. Això vol dir que acostuma a haver-hi poca paraula i que la música és l'única protagonista.

- La temàtica de cada concert és molt oberta i el seu repertori combina estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat un per un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.
- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat dels infants a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics, que no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

- L'objectiu principal que es planteja a l'hora de dissenyar cadascun dels concerts és que el públic gaudeixi de l'audició de música en directe, que se senti integrat en l'acte al qual assisteix i que el fet d'escoltar música es converteixi, a poc a poc, en una pràctica quotidiana i habitual.

També es programa aquesta oferta com a alternativa de cultura i oci per compartir en família.

Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

Els concerts programats des del Servei Educatiu estan dissenyats per poder-ne gaudir sense cap preparació especial.

Tot i amb això, i atenent les demandes freqüents que ens arriben de famílies que desitgen apropar-se a la música des de casa, us convidem a fer una ullada als diferents apartats d'aquests dossiers i a endinsar-vos en les temàtiques que més us plaguin.

Abans de venir al concert, seria bo que tinguéssiu en compte dues premisses. Són aquestes:

- Trieu el concert o els concerts més adients, tant per a l'edat com per als interessos de l'infant i de la família.
- Parleu mínimament de què anireu a veure i a escoltar.

Els discos dels concerts que estan editats són un bon material per escoltar en

família tant abans com després del concert i, fins i tot, amb independència del concert.

Protocol del públic per afavorir una bona dinàmica dels concerts

Un concert, com qualsevol acte públic i col·lectiu, té un protocol que li és propi i que sovint és indispensable per aconseguir un ambient adequat a cada moment del concert.

Permeteu-nos que us ho recordem, tot i que ben segur ja ho coneixeu perfectament.

- La millor manera de poder sentir bé la música és escoltar-la en silenci.

Són concerts pensats perquè els infants els entenguin. És important que els adults confiïem en les capacitats i en la gran sensibilitat dels infants i que ens limitem a viure amb ells cadascun dels ambients. No els calen els nostres comentaris dins de la sala.

Si un nen petit plora a mig concert i no troba consol a la falda del pare o la mare, es recomana que sortiu un moment de la sala i torneu a entrar-hi discretament quan es cregui oportú.

- Cada concert és una obra sencera des que comença fins que acaba. Cada segon ens porta al següent i res no ho ha de trencar. Per això és important:
 4. Anar al lavabo abans del concert.
 - Arribar 20 o 30 minuts abans per poder ser al lloc al moment de començar.
 - Els aplaudiments formen part del protocol d'un concert. Cal estar atent en quins moments s'ha de fer.
 - És especialment important no acompanyar la música picant de mans, si no és que se'ns hi convidi des de l'escenari. Els intèrprets ens ofereixen la música que ha escrit el compositor i la participació del públic en varia el resultat sonor previst.

I no oblidem que...

- L'actitud d'escolta, respecte i gaudi dels adults durant el concert és la que observen els nens, els serveix de model i aprenen.
- Induir a la tranquil·litat abans d'entrar a l'Auditori és una bona manera de començar el concert.
- Els professionals que actuen, els acompanyants del públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte independentment de la valoració personal i individual del concert.

2. Indicacions generals sobre “Corda i descorda”

2.1 El sentit del concert

Corda i descorda és un concert pensat per a nens i nenes des dels 2 anys. Com el seu nom indica, els protagonistes del concert són els instruments de **corda**. Cinc instruments de corda fregada: dos violins, viola, violoncel i contrabaix i un instrument de corda pinçada, la guitarra. En algunes peces s'incorporen dos instruments electròfons que són el violí elèctric i la guitarra elèctrica.

Les peces combinen estils molt diferents que van des de cançons infantils tradicionals, música clàssica, música d'autors contemporanis i alguna peça de música moderna; i, en el concert, s'interpretaran en el mateix ordre que estan enregistrades en el disc. Al llarg del concert hi haurà petits gags que faran de nexa entre una peça i l'altra.

Corda i descorda ha estat un projecte de treball conjunt entre moltes persones que des del nostre àmbit professional hem aportat un granet de sorra per apropar aquesta música als infants. Hem treballat conjuntament: músics, escenògraf, mestres, il·lustradora, perquè cadascuna de les peces pugui arribar als nens i nenes amb el màxim d'interès i significat.

El concert està pensat perquè els nens i nenes que hi assisteixin puguin sentir-se molt aprop dels músics i de la música. És per aquest motiu que es disposarà la sala de manera que els nens i nenes estiguin asseguts a terra. És una posició còmoda per ells i alhora els permet sentir-se molt junts els uns dels altres i dels adults que els acompanyen. No oblideu que per molts infants potser serà la primera vegada que assisteixen a un acte d'aquestes característiques i que hi pot haver algun moment que, precisament per tractar-se d'una vivència no experimentada, pot crear en els infants certa sensació de neguit: la foscor, el silenci, el no saber què passarà,... A mesura que ens anem endinsant en el concert, ben segur que el desconcert inicial anirà deixant pas a l'expectativa, l'interès i l'alegria.

3. Objectius didàctics i continguts

3.1. Objectius didàctics

- Gaudir escoltant la música.
- Experimentar les emocions que ens produeix assistir a un concert tenint en compte que per molts nens i nenes potser serà la primera vegada.
- Apropar-nos visualment i auditivament als instruments de corda: violí, viola, violoncel, contrabaix, guitarra.
- Copsar-ne algunes característiques en quant a morfologia i producció del so.
- Captar sensorialment elements musicals com: l'estructura, el fraseig, els plans sonors, el caràcter de la música...
- Establir converses sobre la música que hem escoltat.
- Organitzar les pròpies produccions musicals partint de la música que hem escoltat.

3.2. Continguts

Conceptuals

- Els instruments de corda fregada: el violí, la viola, el violoncel i el contrabaix
- La guitarra.
- Els instruments electròfons: la guitarra elèctrica i el violí elèctric.
- El contrast: pizzicato-corda fregada
- Les cançons.

Procedimentals

- Escolta de les peces abans, durant i després del concert.
- Observació i/o imitació de les propostes de l'educador a l'hora d'escoltar la música.
- Expressió corporal, verbal i plàstica de les músiques.
- Creació col·lectiva de produccions musicals pròpies partint de la música que hem escoltat.

Actitudinals

- Participació en les propostes col·lectives.
- Interès per escoltar música i per anar a un concert.
- Gaudi en l'escolta tant de la música enregistrada com pel concert.

4. Guia del concert

El concert *Corda i descorda* ha estat pensat i dissenyat per afavorir la proximitat dels infants amb els músics i la seva integració dins la dinàmica de l'espectacle. L'espai on es desenvolupa el concert és un gran escenari que embolcalla i captiva els més menuts. Es distribueix l'espai en quatre zones que delimiten una mena de rectangle amb una cruïlla de passadissos centrals. Els nens s'asseuen a terra d'una manera natural i còmoda, i els músics interpreten les seves peces en els diferents escenaris que envolten els nens.

En el concert se succeeixen les peces, pràcticament en el mateix ordre que en el disc, i s'enllacen les unes amb les altres amb petits gags molt breus que no treuen cap mena de protagonisme a la música i donen un cert toc d'humor i agilitat al concert.

La durada de l'espectacle i el ritme amb què s'interpreten les peces afavoreixen el lligam i la connexió entre el públic i el concert.

EL CONCERT

- Surt el violí primer, es col·loca a l'espai central i comença a tocar. De sobte, li sona el mòbil i contesta.
- Arriba corrent el violí segon i interpreten *Cushon dance* de B. Bartók. En acabar la peça, torna a marxar corrent perquè té el cotxe mal aparcat.
- El violí primer, la viola i el violoncel es col·loquen en un dels espais laterals per interpretar un fragment del *Trio en si b* de F. Schubert.
- Els músics s'ubiquen en un altre lateral de la sala (davant l'escenari), comencen a fer efectes sonors amb els instruments que simulen el vent i interpreten la peça *Vent* de P. Bardagí.
- De l'escenari, els surt per darrere el músic de la guitarra, que els fa un ensurt. Interpreten *La muerte del ángel* d'A. Piazzolla.
- El músic de la guitarra, amb un instrument de joguina, fa el so d'una gallina, i tots junts interpreten *La gallina ponicana* (trad. catalana). Mentre la interpreten, el violí i la viola es passegen per l'espai convidant els nens i les nenes a cantar la cançó.
- El violí i el violoncel es col·loquen en un dels espais laterals per interpretar el *Duet* de F. A. Hoffmeister.
- Quan encara no han acabat el duet, la resta de músics arriben amb un regal molt gros: una guitarra elèctrica. Busquen on la poden endollar i interpreten *Heavy birthday*. Porten un pastís per bufar les espelmes, però aquest pastís acabarà com acostumen a acabar tots els pastissos en els espectacles: a la cara d'algú!
- Interpreten *Perdido* de J. Tizol amb violí elèctric, guitarra elèctrica i contrabaix.
- Els músics surten a escena disfressats de cavallers fent els sons del galop dels cavalls amb cocos. Interpreten *Carlemany* de P. Bardagí.
- Deixen les disfresses. Llavors, el violí primer es col·loca a l'espai central i tots junts interpreten el *Vals de les tórtors* de J.M. Bardagí mentre els músics es passegen per l'espai.
- El músic de la viola es col·loca un bec per simular que és un rossinyol i interpreta, juntament amb la guitarra, *Rossinyol* (trad. catalana). Mentre toca la cançó el *rossinyol* busca el camí per anar a França, però no ho tindrà fàcil!
- Els músics es disposen a fer un concert, però els falta un director. Fan un gag per veure com és d'important el moviment de la batuta i en reparteixen unes quantes entre els nens i les nenes del públic perquè els dirigeixin mentre interpreten un fragment de la *Petita música nocturna* de W. A. Mozart.
- El músic de la guitarra, assegut a l'escenari, interpreta *Sense trampa* de J.M.

Bardagí.

- A la sala hi ha uns efectes de so i llum que simulen l'alternança d'una tempesta amb la sortida del sol. Interpreten un arranjament de Lluís Vidal de la cançó popular *Plou i fa sol*.

- El músic de la guitarra s'està adormint, els seus companys li porten un cotxet perquè s'hi pugui estirar i interpreten per a ell *Tres musiquetes* de P. Bardagí, simulant que és un mòbil de corda infantil que interpreta aquestes melodies. El músic es desperta i pot començar a tocar.

- Quan es desperta, el músic de la guitarra explica que ha tingut un somni fantàstic: una guitarra tocada a moltes mans. Tots els músics interpreten una peça a la guitarra.

- Interpreten la cançó *Tres, sis, nou* i també conviden a cantar els nens i les nenes.

- Recuperen els instruments electrònics per interpretar *Stupid blues* de P. Bardagí.

- Els músics del violoncel i del violí elèctrics dialoguen interpretant la *Canción de cuna-pleaños*.

- El músic del violoncel, situat a l'espai central, interpreta la melodia del *Cant dels ocells* (trad. catalana), mentre es va girant perquè tots els infants puguin veure com toca.

- Durant tot el concert, els músics han intentat tocar el *Jan petit*, però no els ha estat possible. Ara, quan el concert està a punt d'acabar, ho aconseguiran.

5. Propostes didàctiques

5.1 Introducció

A continuació es detallen un seguit de propostes i activitats per escoltar cadascuna de les peces del disc. De cada peça hi trobareu informació referent a:

- La música**
- La il·lustració del llibre conte**
- Aspectes a remarcar en aquella peça**
- Propostes per escoltar-la.**
- Fem música com els músics: *Propostes de creació musical a partir de l'escolta de la peça***

La música

Com el seu nom indica, els protagonistes del disc són instruments de **corda**. Cinc instruments de corda fregada: violí primer, violí segon, viola, violoncel i

contrabaix i un instrument de corda pinçada, la guitarra. En algunes peces s'incorporen dos instruments electròfons que són el violí elèctric i la guitarra elèctrica.

Les peces que configuren aquest disc combinen estils molt diferents que van des de cançons infantils tradicionals, música clàssica, música d'autors contemporanis i alguna peça de música moderna.

Serà bo que quan preparem l'anada al concert o quan ens anem endinsant en el disc, anem tenint present de presentar aquests instruments. Hi ha peces que poden ser més adequades per presentar-ne un o un altre (veure les propostes). És molt important que cuidem molt els referents visuals: imatges dels instruments, presentació dels instruments en directe sempre que ens sigui possible,... i que aquests vagin formant part de l'espai de l'aula.

Al inici de cada proposta es fa un breu descripció musical de cadascuna de les peces: quins instruments hi podem sentir, quin paper hi juga cadascú d'ells, els plans sonors, l'estructura, etc. Disposar d'aquesta informació pot facilitar a l'educador el fer-se seva la peça i així transmetre-la als infants amb confiança i seguretat.

Les il·lustracions

Les il·lustracions que acompanyen cadascuna de les músiques estan pensades en primer lloc perquè siguin atractives a la vista dels infants; però alhora s'hi han incorporat elements que ens donen informació de la música que s'escolta i que ens poden ajudar a escoltar-la. Aquesta informació en molts casos es presenta de manera molt subtil i fins i tot simbòlica ja que no es pretén que la captin els nens i nenes sinó els adults que l'acompanyen en l'escolta. A les propostes que es fan de cada fragment també hi ha una breu descripció de la pàgina del conte que li correspon, on s'explica l'ús que es pot fer de cada il·lustració.

Les il·lustracions del conte poden ser un recurs més per engrescar els nens i nenes a escoltar la música i podem utilitzar-les sempre que ho creguem convenient. També seran un bon recordatori de cara a evocar les músiques que ja coneixem.

En una cantonada del llibre trobareu un titella per retallar-lo. Aquest titella està pensat per interaccionar amb les il·lustracions mentre s'escolta la música. Trobareu referències a l'ús del titella a les propostes didàctiques i a la contraportada del llibre. Per audicions col·lectives us pot anar bé ampliar-lo.

Aspectes a remarcar

Després de la descripció musical i de les il·lustracions ens ha semblat convenient fer la llista dels aspectes musicals més significatius que podem escoltar en aquella peça, i al voltant dels quals giren les propostes que es fan per escoltar-la.

Veureu que a vegades la llista és llarga ja que hi surten conceptes musicals que van des dels instruments, el caràcter i l'ambient de la música, contrastos, aspectes relacionats amb l'estructura de la música,...

Propostes per escoltar-la

Les propostes d'audició que es fan, poden ser en alguns casos progressives i

En aquest procés la verbalització, la conversa sobre allò que escoltem o sobre allò que interpretem és bàsica.

A totes les peces del *Corda i descorda* hi ha una proposta per fer una creació musical col·lectiva agafant l'element o elements més significatius d'aquella música, no tant perquè creguem que s'han de fer totes sinó amb la intenció de que l'educador vagi incorporant aquesta activitat en la seva pràctica habitual.

Heu de tenir cura : dels timbres, de donar unes consignes que siguin poques però molt clares de que la música sempre comença i acaba amb silenci i per tant han de saber esperar amb un instrument a les mans fent silenci, tenir objectes sonors que en puguem tenir per molts nens de cara a engruixir el so,....

Si us interessa aprofundir sobre aquest tema i tenir més recursos de cara a conduir aquestes produccions musicals podeu consultar la guia del concert de l'Auditori Els colors del metall a l'apartat 5: Propostes didàctiques. www.auditori.org

Preparació del concert

Com més prepareu el concert, els infants més en gaudiran.

És important que abans d'anar al concert hagueu escoltat un bon nombre de peces del disc, sobretot aquelles que penseu que els nens i nenes a qui acompanyareu no n'hagin de tenir referència. El fet d'haver-les escoltat prèviament ajuda a mantenir l'interès i l'atenció, ja que probablement ho relacionaran amb alguna vivència que han tingut prèviament a l'aula i això els farà gaudir-lo molt més.

Les propostes que es fan per escoltar-les poden ser vàlides tant per preparar el concert com per fer-les a posteriori.

També és important que us assegureu que els nens i les nenes coneixen les cançons infantils que hi sortiran, tot i que si voleu, no cal que els digueu que hi sortiran ni cal potser que n'escolteu la versió del disc fins després del concert, ja que el factor sorpresa també és molt emocionant!!

Els instruments que veuran en el concert també aniria bé que els coneguessin. Que n'hagin vist les fotografies, que en coneguin els noms. La guitarra és molt possible que els sigui un instrument proper, que n'hagin vist, és possible que en tingui alguna a casa ni que sigui de joguina, potser el podreu de portar a l'aula,... Els quatre instruments de corda fregada, violí, viola, violoncel i contrabaix, visualment no els costaran d'identificar, sobretot quan els vegin els vegin tots junts i relacionar la mida de l'instrument amb el seu nom. La discriminació auditiva, serà possible en els instruments més contrastats i més difícil en els de timbre més proper (tot i així us podeu trobar amb alguna sorpresa!). El què si podem pretendre en aquestes edats és que identifiquin quan aquests instruments toquen amb arquet o amb pizzicato.

Si disposeu de les fotografies dels músics del concert també estarà molt bé que els presenteu abans d'anar-hi.

Abans d'anar al concert també és molt important parlar-ne i engrescar-los per

aquest esdeveniment tant important! per anar-hi, on anirem?, com? Com serà la sala? Com seurem? Com haurem d'estar? Anticipar-los situacions en que es trobaran...

5.2 Propostes didàctiques de cada obra

🎵 **Mòbil (Pere Baradgí)**

S'introdueix el disc i el concert amb una melodia de telèfon mòbil que dialoga amb el pizzicatto dels instruments de corda.

🎵 **Cushion Dance (Béla Bartók)** **(dos violins)**

La música:

Dos violins teixeixen un entramat de dues melodies que es van perseguint i sobreposant per tessitures a vegades més greus i a vegades més agudes, creant un clima de moviment i inquietud. Comença el primer violí i al tercer compàs és quan s'hi afegeix el segon.

La il·lustració:

Els guants de cada mà es mouen seguint els moviments entrelaçats i circulars de la música dels dos violins.

Aspectes que volem remarcar:

- La simultaneïtat de dues melodies interpretades per dos violins.
- El clima.

Propostes per escoltar-la:

1. Podríem presentar als nens aquesta música, explicant que hi ha dos violins (ensenyar la imatge) que tenien moltes ganes de fer música junts. L'adult es posa un guant de cada color a les mans i s'amaga darrera d'un teatrí o d'un drap molt gran. Així que comença la música surt el primer guant i quan s'afegeix el segon violí surt l'altre guant. Les dues mans aniran bellugant-se a vegades fent moviments paral·lels a vegades oposats, a vegades juntes a vegades separades, com suggereixi la música. Pot ser el titella qui interactuï amb els guants o es passegi per la il·lustració.
2. Després de la primera escolta podem parlar amb els nens d'aquesta música, si els ha agradat, com era, què s'han imaginat,...
3. Deixar que els nens i nenes expressin lliurement aquesta música amb el moviment.
4. Fer parelles de nens i nenes i a un donar-li un mocador d'un color i a l'altre d'un altre color representant així els dos violins. Posarem els nens encarats i mentre escoltem la música poden anar interactuant bellugant els dos mocadors.
5. Algunes propostes relacionades amb el llenguatge visual i plàstic:
 - Donar-los dos llapis de color lligats, de manera que puguin dibuixar dues línies alhora i convidar-los a seguir la música dibuixant els traços que ens

- suggereixin.
- Dues siluetes damunt d'un projector de cossos opacs segueixen les melodies dels violins en una persecució.
 - Damunt d'un paper circular posar dues cullerades de pintura de colors bàsics. Seguir la música amb les dues mans damunt del paper. Aturar l'activitat en el moment que acaba l'audició.

Fem música com els músics:

Podem aprofitar aquesta música per fer de músics, donant dos nens dos instruments iguals i que facin música junts. El fet de donar-los indicacions del tipus, voleu que sigui una música que ens faci moure ràpid o que sigui tranquil·la? Quin instrument començarà i quin serà el que persegueixi? pot ajudar a estructurar el seu discurs musical.

🎵 Trio en Si bemoll (F. Schubert) (violí, viola, violoncel)

La música:

El violí, la viola i el violoncel són els instruments que interpreten aquest trio. El violí és qui interpreta la melodia principal i la viola i el violoncel queden en un segon pla, tot i que en alguna frase el violí cedeix la melodia a la viola o al violoncel i ell fa l'acompanyament. És una melodia suau i lleugera que intercala alguns contrastos prou significatius com per poder-los remarcar: canvis d'intensitat, repeticions de motius, glissandos,...

La il·lustració:

Aquesta peça comparteix la il·lustració amb la següent (Vent). Podem observar els tres instruments del trio tocant junts.

Aspectes a remarcar:

- Els 3 instruments: violí, viola i violoncel.
- Schubert
- El caràcter.
- Contrastos d'intensitat.
- Glissandos
- Notes curtes picades.

Propostes per escoltar-la:

1. Presentar la música explicant que un músic que es deia Schubert (ensenyar foto) feia unes melodies molt boniques i es va inventar un música perquè la toquessin tres instruments junts: el violí, la viola i el violoncel.

Col·loquem els nens asseguts en rotllana i mentre escoltem la música, l'educador va acaritant-los. A cada frase musical, podem canviar de nen i les carícies poden tenir a veure amb el caràcter de la música, d'aquesta manera amb el nostre tacte i amb el nostre gest farem evidents els contrastos musicals i els aspectes més rellevants que sentim en aquell moment.

Per exemple:

Quan la melodia és suau: acarantar-los els cabells o la cara suaument.

Quan se senten unes notes marcades i amb més intensitat, marcar-les sobre els seus genolls.

Quan sentim uns glissandos: Fer uns moviments descendents i ràpids des del cap.

Quan sentim un acompanyament de notes curtes: seguir-les amb un dit sobre el seu cos.

2. Una altra opció seria proposar als nens d'imaginar-nos que som els directors d'orquestra d'aquests músics i que els dirigirem mentre escoltem la música. En aquest cas els podem repartir unes batutes (canyes de beure o retoladors)

que ajudaran els músics a tocar. Quan fem aquesta activitat és molt important que els nens se sentin que realment són ells qui estan fent tocar els músics: els han de dir amb la batuta quan han de començar, quan han de tocar fort, quan han de tocar fluix,...

És una activitat en que normalment els nens i nenes per petits que siguin s'hi entreguen molt i realment fan un bon exercici d'audició perquè expressen amb el moviment de la mà i de la batuta tot allò que estan escoltant.

3. Preparar una petita sorpresa d'atenció per escoltar els glissandos. Penjar en un fil quatre trossos de serpentina enrotllats. Deixar-los anar i que pengin en el moment que sentim cadascú dels glissandos

Fem música com els músics:

Després d'haver escoltat la música podem fer reproduir per imitació alguns ritmes o motius que hi hem pogut sentir o els glissandos i fer una composició col·lectiva.

Si es tracta de nens i nenes molt petits, la consigna haurà de ser senzilla; per exemple, donem a tots els nens i nenes dues pedretes o dues nous i els fem repetir tota l'estona el ritme de corxeres i l'educador canta una melodia al damunt. Si són una mica més grans, hi podem incorporar més elements, uns nens que facin glissandos o el ritme

negres quan l'educador els ho indiqui i construir així una música més elaborada.

🎵 Vent (Pere Bardagí)

(2 violins, viola, violoncel, contrabaix)

La música:

Un ambient de vent és el que introdueix aquesta peça creant un clima tranquil però alhora una mica inquietant. Comença interpretant una melodia el contrabaix i posteriorment la van imitant els altres instruments. El tempo és molt lent.

La il·lustració:

Aquesta peça comparteix il·lustració amb el Trio de Schubert que la precedeix. S'ha creat un clima de vent i s'han dibuixat la viola i el contrabaix que s'incorporen al trio d'instruments de la peça anterior.

Aspectes a remarcar:

- El clima
- La incorporació progressiva dels instruments.

Propostes per escoltar-la:

1. Per preparar l'audició podríem començar fent sons de vent (bufant, movent papers,...) Aquest vent ens ha fet arribar una capsula embolicada amb un mocador.
2. Posem la música. El so de vent que presenta la peça ens farà arribar la capsula. Mentre interpreta la melodia el contrabaix, anirem traient el mocador (serà important l'expressió de sorpresa, de misteri, de la nostra cara!); quan comença a intervenir el violoncel la capsula es començarà a obrir (els infants encara no saben què hi ha dins!); quan acaba el violoncel, de la capsula en sortirà un personatge que, poc a poc, s'anirà acostant a cadascú dels infants (si ens sembla oportú!) fins que al final quan s'intueix que la peça s'està acabant, el titella anirà tornant a la seva capsula, la taparem, la tornarem a embolicar amb el mocador i se n'anirà igual que se'n va la música.
3. Una altra proposta seria escoltar-la a través del moviment. Podem convidar els infants a fer moviments lents. A les primeres edats els costa bastant, però si l'educador ho fa, ells per imitació aniran controlant el seu cos. Podem fer moviments lents lliures, amb desplaçament o sense, però també podem fer que el nostre moviment reflecteixi les evolucions que fa la música. Estem estirats a terra, quan s'incorpora el contrabaix, fem moviments per terra, quan entra el violoncel ens anem aixecant, ens movem drets i finalment tornem a la posició inicial quan la música va arribant al final.

Fem música com els músics:

La proposta de creació musical a partir de l'audició d'aquesta peça, pot girar a l'entorn del vent. Podem jugar a fer sons de vent: bufant, bufant tubs, movent papers, movent plàstics,... i organitzar una música on tots els infants fan sons de vent i l'educador interpreta una melodia a sobre: recita un poema, canta una cançó, improvisa una melodia amb la veu o amb algun instrument.

Si hem presentat la música amb el personatge que sortia de la capsula podem, fer una música tant bonica que desperti el titella i el torni a fer dormir.

La muerte del Ángel (Astor Piazzola)

(2 violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

Astor Piazzola, és un dels músics de tangos més importants.

La Muerte del Ángel és un dels seus tangos més cèlebres.

S'inicia amb una incorporació progressiva dels instruments començant pel violí 1r, el violí 2n, la viola, el violoncel, la guitarra i finalment el contrabaix. A la primera part els instruments van entrant fent una imitació del tema que ha encetat el violí; la incorporació de la guitarra prepara un breu trencament (un cop sec de guitarra) i ens condueix cap a la incorporació del contrabaix que és l'inici de la segona part. El contrabaix entra fent una melodia de sons greus amb un ritme de negres regular i que contrasta amb la melodia que fan els altres instruments, aquest contrast fa que el contrabaix, tot i estar en un segon

pla sonor, es pugui identificar perfectament.
La segona part es repeteix dues vegades.

Podeu trobar àmplia informació d'Astor Piazzola a la web:
<http://www.todotango.com/Spanish/Creadores/apiazzolla.html>

La il·lustració:

En el llibre s'ha reflectit amb les parts superiors dels instruments que surten dels dos cantons de la pàgina. L'ordre en que estan dibuixats els instruments començant per la part superior de la pàgina es correspon amb l'ordre en que van intervenint a la música. Els arquets dibuixats a sota el contrabaix ens poden servir per seguir la melodia que fa aquest instrument.

Aspectes a remarcar:

- El clima, el caràcter de la música.
- L'entrada progressiva dels instruments.
- La melodia del contrabaix.

Propostes per escoltar-la:

1. Podríem presentar aquesta peça escoltant-la junts i després parlar del què hem sentit, si ens ha agradat, com ens agradaria escoltar-la,... si ho creiem oportú l'educador pot acompanyar aquesta primera audició amb un moviment de mans molt subtil en que una mà acarona el palmell de l'altra amb moviments circulars (com el Ralet, ralet però amb 4 dits), quan se sent el cop sec de la guitarra piquem sobre el palmell i quan se sent la melodia del contrabaix fem un moviment de seguir la pulsació; Aquestes accions a vegades ajuden a captar l'atenció dels infants però deixem que expressin lliurement el què els suggereix el primer contacte amb aquesta música.
2. Després de la primera escolta i de la conversa, segurament constatarem que aquesta música ens convida al moviment. Podríem proposar-los moviments per terra. Agafem una roba molt gran, o uns quants matalassos que delimitin l'espai sobre el qual ens podem moure. En primer lloc, podem deixar que els nens i nenes es reboquin lliurement escoltant aquesta música, observem-los, fixem-nos en els moviments que els suggereix,... és interessant aprofitar alguns d'aquests moviments espontanis de creació individual i proposar-los a la resta dels companys i companyes. Muntar una senzilla coreografia amb els moviments prèviament acordats.
3. En properes audicions, podem donar unes consignes perquè el moviment del col·lectiu reflecteixi la intervenció dels instruments a la música. En aquest darrer cas, podem fer grups de 6 nens i els explicarem que cada nen és un instrument i que aquests instruments no comencen a tocar tots de cop sinó que s'hi van afegint a poc a poc. Això és el que farem nosaltres a l'hora de moure'ns. Per tant, l'educador tindrà tots els nens al seu costat i els anirà convidant a "tirar-se" damunt la superfície de moviment a mesura que van entrant els instruments a la música. No és un objectiu que discriminin el timbre d'aquests instruments amb aquesta música però sí que aquest efecte visual els pot ajudar a percebre que comença un instrument sol i mica en mica es va engreixant la textura de la música. Pot anar bé que diguem el nom de

cada instrument i si és possible els posem un element visual que els identifiqui a cadascú, ja que així s'aniran familiaritzant amb vocabulari i mica en mica aniran relacionant els timbres.

4. Si ens decantem per una proposta en el que els nens i nenes estiguin més observadors i no tant actius (o volem complementar les dues propostes), podríem fer unes titelles de pal amb la foto o el dibuix de cada instrument. Explicar-los una història i escoltar la música mentre anem traient els titelles, de manera que els infants puguin relacionar la música amb aquella història que prèviament l'educador els haurà explicat.

Fem música com els músics:

- 1 En aquesta peça l'element musical que ens podria servir per confeccionar la nostra pròpia producció musical seria la incorporació progressiva dels instruments. Podem optar per fer una música en petit grup, és a dir a 6 nens els donem un instrument i que vagin entrant a poc a poc quan l'educador els ho indiqui; o fer-ho amb tot el grup de nens i organitzar-los amb 4 grups (potser 6 serien massa) amb 4 timbres diferents.
- 2 Una altra opció seria fer la mateixa estructura però recitant una dita o un poema curtets o cantant una cançó a la qual s'hi van afegint nens.

🎵 **La Gallina Ponicana (Tradicional catalana)** (violí, viola, contrabaix, guitarra)

La música:

Aquesta cançó la interpreten el violí, la viola i la guitarra. El violí i la viola fan la melodia alternant l'arquet i el pizzicato i la guitarra fa l'acompanyament.

Hi ha una petita introducció (és la primera frase de la cançó) que la comença a interpretar el violí i la continua la viola.

La melodia s'interpreta dues vegades, a la primera la viola fa la melodia amb l'arquet i el violí amb pizzicato; excepte l'última frase que el violí la toca amb arquet, i així fa com un pont amb la repetició de la melodia. La segona vegada és el violí qui toca la cançó amb l'arquet i la viola ho fa amb pizzicato, excepte el final de la cançó que el toca amb arquet.

La il·lustració:

A la pàgina d'aquesta peça s'hi han dibuixat dues gallines que estan dins la boca de la guitarra. Aquestes dues gallines simbolitzen el violí i la viola i les dues vegades que s'interpreta la cançó. La textura diferent que s'ha donat al plomatge de les gallines simbolitza una el so fregat de l'arquet i l'altre el so picat del pizzicato.

La sanefa de la boca de la guitarra la fan els 10 ous que podeu seguir mentre canteu la cançó i compteu els ous que ha post la gallina.

Aspectes a remarcar:

- La cançó
- La producció del so: arquet - pizzicato.
- Introducció i final.
- Pulsació

Propostes per escoltar-la:

1. Seria bo que abans d'escoltar aquesta peça instrumental, els nenes i nenes coneguessin la cançó i haguessin fet el joc.
EL JOC: Col·loquem els nens asseguts a terra amb les cames estirades cap al centre de la rotllana. L'educador canta la cançó i va seguint la pulsació tocant el cap dels nens i les nenes. En el moment que es comencen a comptar els ous que han post les gallines, en lloc de tocar-los el cap seguim la pulsació en els peus dels nens i nenes així quan la cançó diu "diu que amaguis aquest peu" el nen o la nena que li toqui ha d'amagar el peu.
Es pot repetir la cançó tantes vegades com sembli convenient.
També ens pot servir com a cançó de triar.
2. Per presentar aquesta peça podríem fer escoltar als nens i nenes només la introducció explicant-los que hi ha un músic que han volgut tocar junts una cançó que nosaltres sabem, però que abans de començar-la a tocar li han volgut posar una introducció, un començament, que els ha servit per fer-la més bonica i també per preparar-se. Escoltem un parell de vegades la introducció i podem parlar de: si saben quina cançó deuen estar preparant aquests músics, si coneixen algun instrument,...

3. Si escoltant la introducció no han endevinat de quina cançó es tractava, podem presentar la peça com una sorpresa perquè ells la identifiquin. Tingueu en compte que aquesta melodia la poden relacionar amb altres cançons, que és probable que també siguin del vostre repertori, i que comencen igual: Dalt del cotxe i Olles olles. Un cop l'hagin reconegut, podem escoltar-la fent el joc, com si l'estiguéssim cantant

5. En una altra sessió d'audició també la podem escoltar amb les gallines de la il·lustració. Ja sigui ampliar-les i convertir-les en un titella de pal fent sortir una gallina a la primera part i l'altra a la segona o assenyalant-les a la il·lustració ampliada.

Fem música com els músics:

En aquesta peça els elements que ens poden servir per fer la nostra música són la introducció i el final, i el fregar-picar de l'arquet o el pizzicato.

Quan anem a cantar la cançó, podem donar un instrument (o més d'un) a un nen/a perquè ens faci la introducció i el final.

Fent el paral·lelisme amb la peça que acabem d'escoltar, podem cantar la cançó dues vegades. A la primera podem donar a un nen un güiro (o algun altre instrument que es toqui fregant) perquè ens acompanyi mentre cantem; a la segona part, podem donar a un altre nen una goma elàstica tensada damunt d'alguna caixa o d'algun pot i mentre cantem la cançó que ens acompanyi pinçant la corda.

És molt important que aquestes produccions els donem un valor, que tinguin una entitat pròpia, que deixem al racó de música tots els instruments que hem utilitzat amb algun referent visual de la cançó (dibuix de la gallina, un peluix,...) per si quan ells van al raó de música la volen reproduir.

🎵 Duet -fragment del rondó- (F. A. Hoffmeister) (violí, violoncel)

La música:

És un duet de violí i violoncel. Aquesta música s'estructura en frases normalment de 8 pulsacions on el violí i el violoncel es van alternant la melodia i l'acompanyament.

A	B	C	D	CODA
*****	*****	*****	*****	*****
*****	*****	*****	*****	**
	*****	***		

0,15

0,36

0,54

1,09

La il·lustració:

Aquest fragment, en el llibre, comparteix il·lustració amb la peça següent *Heavy birthday*. La referència als dos instruments que interpreten aquest duet la trobareu en el vestit del cambrer que porta els pastissos.

Aspectes en que ens podem fixar:

- El caràcter.
- El fraseig
- La pulsació
- El timbre del violí i el violoncel.
- L'alternança de plans sonors.

Propostes per escoltar-la:

1. Si el nostre objectiu a l'hora d'escoltar aquesta peça és captar el fraseig i impregnar-nos del caràcter de la música, proposem descobrir-la a través del moviment. Els diferents moviments ens serviran per delimitar les frases musicals i els nens i nenes, imitant l'adult i amb la repetició, se'ls aniran fent seus alhora que aniran captant sensorialment l'estructura.
2. Si el nostre objectiu és fixar-nos en el timbre del violí i el violoncel i com es van alternant en el plans sonors, podem fer una proposta on els infants estiguin en una actitud d'observar.

Agafem dos draps molt grans, de dos colors diferents i els deixem a terra un al costat de l'altre fent una pila de cadascú.

Un d'aquests draps representa el violí i l'altre el violoncel. Mentre escoltem la música l'educador anirà fent ballar els dos draps. Quan sigui el violí qui estigui en un primer pla sonor (frases A, C i Coda), farem ballar el drap del violí més amunt i el del violoncel més avall. Quan sigui el violoncel qui porti la melodia (frase B), serà el drap del violoncel qui ballarà més amunt. A la frase D, el violí i el violoncel es van alternant la melodia i en alguns moments la fan tots dos; en aquest cas podem fer-los ballar tots dos amunt.

Seria bo que els draps fossin prou grans com perquè un cop tibats amunt encara estiguin tocant a terra. Com si la música s'aixequés de terra!

3. Després d'haver-la escoltat, podem establir una conversa sobre què hem sentit, explicant-los que eren el violí i el violoncel qui feien música junts,... Podem penjar una imatge d'aquests instruments en els draps,... i tornar-la a escoltar observant els draps.
4. Sempre podem convidar als nens a moure's lliurement amb la música, o si ho creiem oportú, donant-los una consigna que en aquest cas podria ser, expressar amb el moviment el què hem fet amb els draps, és a dir, que triïn si volen ser el violí i el violoncel i ballin drets o per terra en funció de si el seu instrument és el protagonista o no. A partir de 4-5 anys és possible, que si han escoltat diverses vegades la música, ho puguin fer sols, però si són més petits necessitaran la referència de

l'adult, que pot continuar bellugant els draps.

Fem música com els músics:

Aquí l'element que podem agafar per fer la nostra música és l'intercanvi de plans sonors entre dos instruments. Com ja hem dit a les anteriors propostes, podem optar per fer una producció col·lectiva o una producció en petit grup, en aquest cas de dos nens.

- 1 Després d'escoltar molt bé la música i d'haver parlat de com estava feta, podem donar dos instruments a dos nens, donant-los la consigna que farem com el violí i el violoncel, que a vegades se senti més un o més l'altre. Podem posar-los una cadira i que el que ha de predominar s'enfilii a sobre i el que acompanya vagi caminant al seu voltant
- 2 Si optem per una producció col·lectiva organitzem la classe en dos grups de nens i nenes asseguts en una cadira. A cada grup li donem un timbre que sigui prou suggerent i quan l'educador ho indiqui s'aixecaran el grup que hagi de predominar i es mantindran tocant asseguts els que facin l'acompanyament.

🎵 Heavy Birthday (Tradicional)

(Dos violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

El conegut tema *Happy birthday* interpretat per dos instruments diferents: el violí i la guitarra elèctrica. Hi ha un contrast de timbre, de caràcter, d'acompanyament ...

La il·lustració:

Aquest contrast en les dues interpretacions de la mateixa melodia s'ha volgut representar amb dos pastissos també molt diferents.

Aspectes a remarcar:

El contrast de les dues melodies.
Els dos instruments.

Propostes per a escoltar-la:

- 1 Podem fer servir la il·lustració del llibre. Tapar un pastís i deixar al descobert el pastís que fa referència a la música que escoltem. El petit titella del llibre es pot passejar pels dos pastissos mentre sona la música. Serà important verbalitzar quines sensacions ens transmet un tros i l'altre.
- 2 Interpretar aquestes melodies en accions o moviments. Podem fer les mateixes coses?. Més ràpides? Més a poc a poc? Proposar un seguit d'accions quotidianes i fer-les segons les dues propostes.
- 3 Escoltar aquest contrast visualment. Dos mocadors ben contrastats pel

color (millor que siguin llargs).Els agafem per un extrem i ens els pengem de la mà cap al terra (va bé cosir una anella per agafar-los millor o per penjar-los en el canell).Aixequem el braç seguint el temps de la primera melodia. El tornem a baixar i el deixem quiet mentre sona la segona melodia i aixequem el braç del segon mocador seguint el ritme. En lloc de mocadors poden ser papers de regal ben contrastats. Els podem plegar en forma d'acordió per facilitar el desplegament. Com que culturalment tenim associat l'aniversari en festa podem desplegar tires o serpentines de diferents colors en lloc de mocadors.

- 4 Associar aquestes melodies a una característica tàctil. Sentim la primera melodia i desplaçem la mà per sobre d'una textura suau. Sentim la segona i toquem una superfície rugosa o rasposa.
- 5 D'un seguit d'objectes i de joguines que tenim a l'abast proposar quines regalaríem quan sentim la primera melodia i quines quan sentim la segona. Cal situar-les en el moment que les classifiquem sobre un suport que ja haguem treballat anteriorment com pot ser damunt d'uns mocadors de colors, o papers o textures...
- 6 Mentre escoltem la música representar de forma gràfica la melodia de les dues versions damunt de dos suports contrastats pel color.

Fem música com els músics:

1. Aquesta peça, quan ja la coneguem bé, podríem proposar-nos acompanyar-la amb els nostres instruments. Aquesta és una activitat que s'ha de preparar bé, i explicar als nens que la música que posem a sobre de la enregistrada ha de servir per fer-la més bonica, però que no la pot "espatllar"; és a dir, hem de pensar molt bé el timbre i controlar la intensitat. Pot ser interessant pensar entre tots quins instruments ens poden anar bé per acompanyar cadascuna de les parts.
2. Una altra activitat podria ser cantar una cançó coneguda pels infants i cantar-la de manera molt contrastada. També podem fer dos acompanyaments ben contrastats.

Perdido (J.Tizol)

(violí elèctric, guitarra elèctrica i contrabaix)

La música:

La característica més important d'aquesta música dins el context del disc, és el contrast que dona respecte les altres peces, la sonoritat del instruments electrònics: el violí elèctric i la guitarra elèctrica. També hi ha l'acompanyament del contrabaix.

Aquesta peça té una estructura A A B A, amb una introducció.

* * * *	* * * *	+ + + +	* * * *
* * * *	* * * *	+ + + +	* * * *
* * * *	* * * *	+ + + +	* * * *
* * * *	* * * *	+ + + +	* * * *
A	A	0,26 B	0,36 A

Informació de Juan Tizol i Perdido a la web:
<http://www.spaceagepop.com/tizol.htm>

La il·lustració:

En el llibre s'han il·lustrat conjuntament les dues peces on podem sentir instruments electròfons: Perdido i Stupid Blues. En aquesta il·lustració s'ha volgut ressaltar aquesta característica creant un ambient "elèctric".

Aspectes que volem ressaltar:

- El caràcter
- Els instruments electròfons: el violí elèctric i la guitarra elèctrica
- L'estructura.

Propostes per escolta-la:

Si ja hem escoltat altres músiques de violí i guitarra, podem explicar que hi ha uns violins i unes guitarres, que els han transformat una mica perquè es puguin sentir més fort, en llocs més grans i perquè sonin diferent. Per poder-hi fer música s'han de connectar a un amplificador i a l'electricitat: el violí elèctric i la guitarra elèctrica. Podem ensenyar-los alguna fotografia, en funció de l'edat dels nens, podem veure en què se semblen amb el violí i la guitarra que ja coneixíem,...

1. Si ens volem fixar només en la sonoritat d'aquests instruments i amb el caràcter de la música el que ens suggereix és deixar-nos portar i ballar-la lliurement. Un cop escoltada, serà interessant parlar amb els nens i nenes de què han sentit, què els ha semblat,....
2. Si a part d'impregnar-nos del caràcter i la sonoritat d'aquests instruments volem tenir en compte l'estructura, podem fer una proposta en que els nens i nenes imitin un moviment que tingui en compte les frases o proposar-los l'observació d'algun element que també reflecteixi l'estructura.
 - o Proposta de moviment:
 Introducció: Esperar-nos sense fer cap moviment. L'educador, amb l'expressió de la cara pot mantenir l'atenció i l'expectativa dels nens.
 Frase A: Tenir les dues mans tancades, una al costat de l'altre a l'alçada del pit i obrint-les i tancant-es ara a un costat, ara a l'altre seguint la pulsació.

Frase B: Les dues mans obertes una al costat de l'altre i moure-les fent petits moviments circulars.

- o Propostes d'observació:

- Que sigui un titella el que balli darrera un teatrí fent un moviment a les frases A i un altre de diferent a la B.
- Dibuixar sobre un paper gran o sobre un retroprojector mentre anem escoltant la música. En les frases A pintem d'un color i a la B d'un altre. També podem optar per modificar el traç en lloc del color.
- Enganxar dos globus inflats, cadascú d'un color diferent, a l'extrem d'un lot. en un espai fosc encendre'ls i moure's simultàniament al ritme de la música. Si els nens estan acostumats a fer activitats a les fosques es pot substituir els lots amb barres d'encens. El camí de llum que deixen a les fosques recorden en certa manera a la incandescència de la llum elèctrica. Pot ser el canvi de color el que marqui l'estructura o el moviment de les dues llums.

Fem música com els músics:

Per fer la nostra música a partir del què hem escoltat en aquesta peça , ens podem centrar en la transformació del so.

- o Podem jugar a cantar transformant-nos la nostra veu. L'opció més senzilla és la de tapar-nos el nas i jugar a fer sons, a cantar, a fer diàlegs,.. amb aquesta sonoritat. I una opció més elaborada és la d'utilitzar un Kazoo: un tub de plàstic o de cartró amb una membrana de paper, que quan te'l poses a la boca i parles o cantes, la veu surt distorsionada. És un element que crida molt l'atenció als nens perquè resulta molt màgic, però a vegades quan són petits els costa una mica entendre'n el funcionament i es limiten a bufar i, és clar, no sona!

🎵 Carlemany (Pere Bardagi)

(dos violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

Comencem sentint una introducció, on tots els instruments interpreten 4 vegades el mateix motiu melòdic i on podem ja endevinar l'obstinat rítmic que acompanyarà tota la peça.

A continuació comença la melodia principal que s'interpretarà 3 vegades.

La primera vegada, és un violí sol qui fa la melodia i tots els altres instruments acompanyen fent l'obstinat rítmic. En aquest acompanyament predomina el pizzicato.

La segona vegada que s'interpreta la melodia (0,36) s'hi afegeix el segon violí i la tercera vegada (0,55) s'hi afegeixen al viola i el violoncel deixant el contrabaix i la guitarra fent l'obstinat.

A partir d'aquest moment la peça es prepara pel final : Es continua sentint l'obstinat, aquest cop percudit a la caixa de ressonància de la guitarra, se senten uns sons amb pizzicato i uns glissandos descendents; es torna a iniciar la melodia per acabar tots els instruments -excepte el violí que fa un tremolo molt agut i un glissando- amb l'obstinat.

La il·lustració:

En aquesta pàgina hi trobem un cavaller, Carlemany. Les petjades que deixa el cavall volen reflectir l'obstinat rítmic que acompanya tota la peça i ens poden servir per seguir-les mentre escoltem la música. Les cordes que baixen volen reflectir els glissandos descendents.

Aspectes que volem remarcar:

- L'obstinat.
- La melodia
- Els glissandos

Propostes per escoltar-la:

1. Podem començar escoltant la música presentant el cavaller de la il·lustració. Cadascú pot posar la salsa que vulgui a la història però el que sí hem de deixar clar és que en aquest moment el cavaller ja estava força cansat perquè el caràcter de la música és més aviat pausat i tranquil! Però podem explicar-los que aquest cavaller tenia un cavall tant valent que quan cavalcava deixava unes petjades molt marcades a terra. Podem senyalar les petjades de la il·lustració seguint el ritme de l'obstinat i després convidar-los a imaginar que les nostres mans són les potes de cavall i anem picant aquest ritme sobre les nostres cuixes. Els nens i nenes de 2 anys és difícil que puguin picar aquest ritme amb precisió però si l'adult ho fa ells l'imitaran.
2. Després d'aquesta prèvia podem preparar-nos per escoltar la música. Posarem tots els nens i nenes asseguts en rotllana amb les cames creuades preparats per fer les petjades del cavall i triarem un voluntari/a per fer de cavaller. Aquest/a el vestirem adequadament amb una capa, i un casc o un barret, li donarem un cavall (pot ser un pal d'escombra si no tenim res més!) i aquest s'anirà passejant pel centre de la rotllana mentre els que estan asseguts van picant sobre les cuixes l'obstinat. Quan la música ja es prepara pel final el cavaller pot baixar del cavall i posar-se a dormir.
3. Podem acompanyar aquesta música amb una proposta plàstica. Podem fer un treball d'estampació seguint l'obstinat de la música. També podem fer traços descendents quan se senten els glissandos descendents. Aquest pot ser un bon suport per escoltar la música; tant si és l'educador qui pinta mentre els infants observen com si els posem a ells en situació de pintar.

Fem música com els músics:

En aquesta música podríem aprofitar els elements de la il·lustració per sonoritzar-los i fer la nostra pròpia producció sonora:

- Un grup de nens força nombrós pot encarregar-se de sonoritzar les petjades del cavall fent un ritme obstinat que pot ser el de l'audició o un altre.
- Un altre grup més reduït pot fer glissandos: amb harmòniques, amb carillons, amb tubs elèctrics, amb una flauta d'èmbol...
- Un nen/a sol pot ser el cavaller i encarregar-se de fer la melodia amb un

instrument que no sigui el que hem triat per fer els glissandos.

L'educador serà qui organitzarà la música.

🎵 **El vals de les tòrtres (Josep Mª Bardagi)** (2 violins, viola, violoncel, contrabaix i guitarra)

La música:

Comença la guitarra fent una melodia arpegiada que anirà repetint al llarg de tota la peça. De seguida s'afegeix el violí amb una melodia suau i tranquil·la. El segon cop que s'interpreta la melodia, s'afegeixen els altres instruments acompanyant molt subtilment el violí i la guitarra.

Aspectes a remarcar:

- Melodia –acompanyament
- Un instrument - Molts instruments
- Pinçar-Fregar
- El caràcter de la música

La il·lustració:

En aquesta pàgina es pot apreciar un tros de la silueta de la guitarra formant part del terra d'un paisatge. Durant tota la peça musical anirem sentint els so de la guitarra acompanyant la melodia.

En un primer pla apareix una tórtora penjada d'un fil on es pot veure una "efe" simbolitzant el primer violí que sentim durant la primera part.

En un segon pla si pot veure un grup de tórtres que fan referència al grup d'instruments de corda que s'incorporen acompanyant el violí protagonista en la segona part d'aquesta peça

Propostes per escoltar-la:

Proposem que abans d'escoltar aquesta peça musical fem una petita referència a la tórtora, aquest ocell semblant al colom, i que amb la vostra imaginació feu una petita situació del context que es pot desenvolupar aquesta música.

1. Dins d'una capsa al destapar-la apareix un mocador gran i sedós i el pengem en un lloc visible durant tota la durada de la peça musical i el guardem quan finalitza. Representa la presència de la guitarra que l'anirem sentint durant tot el desenvolupament de la música.

Ens pot servir com a teló de fons d'aquesta obra que sentirem i veurem, perquè del darrere d'aquesta tela poden aparèixer i desaparèixer els elements visuals que ens ajudin a captar els elements musicals que volem ressaltar en aquesta audició. En aquest cas quan sentim el violí protagonista pot aparèixer una ploma que dibuixa suament la melodia per sobre el mocador. Desapareix quan deixa de sonar i torna aparèixer de nou acompanyada per un grup de plomes diferenciades per a senyalar el grup d'instruments que s'incorpora.

En lloc de plomes podem fer servir fotografies reals de tórtres o bé fotocopiar els dibuixos de les il·lustracions de la pàgina del llibre o altres elements que creiem adients. A mesura que anem progressant en l'audició poden aparèixer les fotografies dels instruments que intervenen.

2. Una altra opció seria estendre una tela molt gran al terra i un infant s'inventa un moviment o desplaçament que desenvoluparà mentre sona el primer violí per damunt de la roba. És important remarcar la immobilitat del cos quan deixa de sonar el violí entre la primera i segona repetició. S'incorpora un grup de nens i nenes en el mateix moment que els altres instruments comencen a acompanyar el violí.

3. Per l'ambient que crea aquesta música, la podem incorporar al nostre repertori de músiques que podem fer servir per tranquil·litzar, per relaxar-nos,... La podem aprofitar per fer massatges, però a més a més si ho creiem oportú, podem fer que el massatge tingui en compte la música. Per exemple, podríem fer un massatge seguint la guitarra, fent caminar els dits sobre l'esquena seguint el ritme dels arpegis que fa; per seguir la melodia del violí podem fer un massatge acaronent mentre sona, i quan no sona aturem el massatge, o també podem incorporar dits quan s'afegeixen els altres instruments. Està bé que anem verbalitzant el que els anem fent, relacionant-ho amb la música.

Fem música com els músics:

Tenim diferents opcions per organitzar músiques que recullin els elements més significatius d'aquesta peça.

1. Una pot ser simplement reflectir el contrast entre un instrument i molts instruments, organitzant una música on alternem un nen/a que toqui sol i un gran grup.
2. Una altra proposta podria ser reflectir el concepte melodia-acompanyament : un grup força nombrós de nens i nenes es poden encarregar de fer l'acompanyament que a la música fa la guitarra donant-los una goma elàstica tensada damunt d'un recipient (un pot de iogurt, un pot de llauna,...) i que vagin fent sons pinçats. Un nen/a, o l'educador pot crear una melodia al damunt d'aquests sons.

Podem aprofitar la il·lustració del llibre com a referència per a la nostra producció sonora.

🎵 El rossinyol (Tradicional catalana) (viola i guitarra)

La música:

Cançó tradicional catalana interpretada per la viola amb acompanyament de guitarra. És la peça del disc on podem sentir més clarament el so de la viola, deixeu-vos seduir per la seva sonoritat i per l'expressivitat de la cançó.

Aspectes a remarcar:

- L'audició d'una cançó popular catalana.
- Els instruments: la viola-la guitarra
- Melodia-acompanyament.

La il·lustració del conte:

A la il·lustració podem veure un ocell que representa el rossinyol, una nena tocant la viola i una guitarra que surt de la part superior de la pàgina.

Propostes per escoltar-la:

1. Estaria bé que abans d'escoltar aquesta versió de la cançó El rossinyol, l'educador els l'hagués cantat o n'haguessin escoltat una versió cantada.
2. Podem presentar aquesta peça amb un ocell (de paper, de fusta, penjat d'un fil,...) que es va passejant per l'espai, a prop dels nens i les nenes, dibuixant els dibuixos ascendents i descendents de la melodia. Podem tenir un arbre dibuixat i que l'ocell s'hi vagi enfilant. En una segona audició, els infants poden acompanyar l'ocell, amb el moviment dels braços simulant que són les branques de l'arbre.
3. Moure'ns lliurament per l'espai mentre sona la melodia. Els podem donar la consigna que han de començar el moviment quan la viola comença a cantar la melodia i aturar-se en el moment que acaba.
4. És un bon moment per parlar de la viola. Quan coneguim molt bé la peça podeu preguntar si reconeixen l'instrument que canta la melodia i constatareu si senten la diferència de timbre amb el violí (és difícil!...) o almenys perceben que es tracta d'una tessitura una mica més greu. Encara que auditivament els costi, està bé que presentem la viola, en fixem en quina forma té, amb quins altres instruments s'assembla, com l'ha d'agafar el músic per poder-la fer sonar, l'ús de l'arquet quan frega la corda. Cal d'entrada no anticipar-se al que saben els nens i anar esbrinant aquesta informació en el transcurs de la conversa. Fora interessant sempre que es pugui, tenir la presència d'un instrument real.

Fem música com els músics:

1. Canteu la cançó El Rossinyol i convideu els nens i nenes a que us acompanyin amb sons suaus: papers fregats, alguns rossinyols d'aigua, etc.
2. Aproveiteu per parlar de com són de boniques algunes melodies i poseu-los a l'abast instruments que els permetin inventar melodies (carilló, harmòniques, ...)
3. Sonoritzeu la imatge del llibre.

♪ **Petita música nocturna -fragment del primer moviment- (W.A. Mozart)** **(2 violins, viola, violoncel, contrabaix)**

La música:

Aquesta coneguda melodia de Mozart interpretada pels 5 instruments de corda fregada: 2 violins, viola, violoncel i contrabaix, ens transmet força, energia, però també contrastos i molts matisos. Els violins són qui porten bàsicament la melodia.

Informació interessant sobre aquesta obra a la web:

<http://www.edu365.com/eso/muds/musica/eine/index.htm#>

La il·lustració:

A la il·lustració d'aquesta pàgina apareix una petita imatge d'en Mozart entremig d'un collage de partitures.

Aspectes a remarcar:

- L'autor: W.A Mozart
- La família dels instruments de corda fregada
- La partitura
- El caràcter de la música

Propostes per escoltar-la:

Fora interessant explicar alguna referència d'aquest autor: què feia quan era un nen, com anava vestit i portava els cabells, el seu caràcter...De la vida i de la misèria ja decidireu vosaltres per on talleu. I poder mostrar alguna imatge per familiaritzar-los.

Hi ha infinitat de webs on podeu trobar referents biogràfics de Mozart.

En Mozart i altres músics fan servir notes musicals per llegir i escriure música i els seus escrits són les partitures..

1. Mentre escoltem la música per primera vegada ens apareix un paquet embolicat amb cinc cordes de colors diferents .Dins del paquet hi ha una imatge del Mozart i una partitura. Pot ser una fotocòpia gran com la mida real d'una cara i retallada com una carota amb un pal al darrera enganxat per poder-la aguantar o per posar-se-la damunt del nostre rostre quan convingui. En Mozart ens pot explicar els secrets fascinants de la seva vida i encuriosir-nos amb les cinc cordes del seu paquet per la propera audició.
2. Cada corda correspon a un instrument de corda d'aquesta família Les cordes representen els instruments de corda que podem sentir en aquesta obra. Podem associar cada corda amb una fotografia de l' instrument d'aquest grup musical.
Fem moure les cordes en el moment que poden sentir aquest petit concert. Ens pot ajudar un director que marqui l'inici del concert i el seu acabament
3. Podem aprofitar per explicar que els músics també llegeixen i escriuen però fan servir les notes musicals i els seus escrits són les partitures.

Podem fer una fotocòpia de la partitura damunt d'un paper especial per a projectar i projectar-la en un retroprojector. Els infants poden formar part d'aquest espai lluminós de la partitura dels músics i les cordes dels instruments es mouen per aquest espai musical. Mentre ens trobem en aquest espai "impregnats" de partitures, ens podem imaginar que som els directors d'aquesta orquestra que sona i estem dirigint els músics. Unes canyetes de beure poden ser unes batutes fantàstiques!

Fem música com els músics:

Aquí podríem agafar la idea d'orquestra; estan sonant tots els instruments alhora, a vegades fort, a vegades flux, a vegades lent, a vegades ràpid... segons els diu el director. Podem crear una orquestra i un director que ens vagi donant consignes amb el moviment dels seus braços. En un primer moment pot ser l'educador qui faci aquest paper per donar un model. Hi ha d'haver uns elements del gest que han de ser claus per poder-nos entendre : el començament i el final, si han de tocar ràpid o lent i fort o flux.

En funció de l'edat dels nens podem complicar o simplificar el nombre de cosignes.

🎵 Sense trampa (Josep Mª Bardagi) (2 violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

En aquesta peça, la guitarra agafa protagonisme i serà l'encarregada de fer la melodia i els altres instruments l'acompanyaran.

Comença la guitarra sola i és la segona vegada que s'interpreta la melodia quan s'hi afegeixen els altres instruments.

La Il·lustració:

En aquesta pàgina podem observar el cos de la guitarra que bressola arraulit un petit personatge damunt del seu llom i un fons de cel amb núvols que representen els altres instrument que s'incorporen per acompanyar la música de la guitarra.

Hem volgut il·lustrar el caràcter d'aquesta música amb aquest moviment de balanceig i de suavitat.

Aspectes a remarcar:

La guitarra i els altres instruments que l'acompanyen.

El caràcter de suavitat i balanceig

Propostes per escoltar-la:

Novament tenim l'oportunitat de parlar de la guitarra i de com sona si no ho hem fet abans. És important que de tant en tant apareguin les imatges de fotografies reals dels instruments que sonen. Quan haguem escoltat diverses vegades la peça podem demanar als infants que triïn entre totes les fotografies l'instrument que ens explica aquesta història.

1. Ens posem drets formant una rotllana i ens balancegem sobre el nostre

cos mentre sona la guitarra com a solista. A la segona frase quan s'incorporen els altres instruments que fan l'acompanyament, agafem les mans d'un infant i ens balancegem junts. Buscar parelles pot ser complicat per fer aquesta segona part de balanceig, però sí que podem ajudar amb algun distintiu de color, mocador o barret per formar les parelles (més aviat poques parelles) i demanar a cadascú que verbalitzi amb qui ballarà aquesta segona part abans de fer l'audició.

2. Podem fer servir material de psicomotricitat que ens pot ajudar a aconseguir aquest to distés que ens proposa la música. Podem ajudar-los a balancejar-se estirats damunt de les pilotes grans o bé encabits en les peces escuma en forma de pont.
4. Una altra forma molt divertida de fer aquest balanceig més a prop del clima que vol transmetre la il·lustració del llibre fora que amb l'ajuda de dos adults balancegessim un infant dins d'una tela agafada per cada extrem. És una vivència molt motriu d'aquest moviment i a la vegada molt intensa d'emocions i de plaer. Els més porucs ja s'aniran fent grans.

Fem música com els músics:

Aquí els elements que ens poden ajudar a fer la nostra pròpia producció és el caràcter suau i tranquil de la música i la il·lustració del llibre.

Quan observem la imatge d'aquesta nena gronxant-se damunt la guitarra i després d'haver-nos balancejat nosaltres amb diferents propostes, podem imaginar-nos quina música li podríem fer nosaltres a aquesta nena del dibuix, quins sons li anirien bé per estar molt tranquil·la. Podem fer músiques suaus perquè s'adormin les nines,...

Recitar algun poema i acompanyar-lo suaument.

♪ Plou i fa sol (Tradicional catalana)

Arranjaments Lluís Vidal

(2 violins, viola, violoncel i contrabaix)

La música:

Una versió contemporània de la coneguda cançó popular Plou i fa sol. Trobem la melodia amb diferents caràcters, interpretada amb diferents instruments, amb alguna variant rítmica o melòdica, però en qualsevol cas sempre identificable.

La il·lustració:

La referència d'aquesta cançó en el conte la trobareu en un estampat de l'habitació de la nena que dorm en el bressol.

Propostes per escoltar-la:

1. Si coneixen la cançó Plou i fa sol, podem posar-los la peça sense dir res i veure si identifiquen la cançó.
2. Després de cantar-la, ajudeu-los a "trobar" la cançó enmig de la peça,

amb algun element que surti cada vegada que es pugui endevinar la melodia:

- Tenir confetti dins un pot i cada vegada que sentim la cançó tirar-ne una mica al cap dels nens i les nenes, simulant la pluja.
- Podríem fer el mateix amb un titella que sigui una bruixa.
- Tenir els diferents elements de la cançó: la pluja, el sol, les bruixes, la pinta,... i representar les accions amb la melodia.

Estaria bé que aquestes accions les haguessin fet prèviament cantant la cançó.

3. Podem fer una activitat de moviment lliure (o per imitació si es creu més oportú)

on a cada canvi de caràcter de la música canviem el moviment. Podem incorporar al moviment algun element extern: unes robes, unes cintes,...

4. Parleu de com era la música.

Fem musica com els músics:

Després d'escoltar aquesta peça i parlar-ne, podem jugar a cantar el Plou i fa sol de diferents maneres: a poc a poc, ràpid, amb la veu transformada (tapant-nos el nas, per exemple), amb diferents acompanyaments. Depenent de l'edat dels nens i nenes podran ser ells qui proposin diferents maneres de cantar-la.

🎵 Tres musiquetes (Pere Bardagi) (carrilló i instruments de corda fregada)

La música:

Tres conegudes cançons de bressol interpretades per un carrilló simulant les joguines de corda que acompanyen el son dels infants. Primer sonen cadascuna sola i després s'hi afegeixen els instruments de corda acompanyant amb pizzicato i les tres melodies s'entrellacen.

La il·lustració:

La referència d'aquesta peça en el conte és la de la cançó de bressol de Brahms que la segueix.

Aspectes a remarcar:

- Les cançons de bressol
- El caràcter de la música.

Propostes per escoltar-la:

1. Deixeu que els nens i nenes l'escoltin, us evoquin les seves vivències. Simuleu que van a dormir i els acaroneu o que ells acaronin les nines o els seus peluixos.

2. Aquesta música ens evoca les caixes de música. Tingueu 3 capsos (si són de música sense so, millor) aneu obrint cada capsa amb cada melodia i després obriu-les totes tres alhora. De dins de cada caspa hauria de sortir

algun element que pogués estar en moviment com per exemple una cinta penjada a la tapa.

3. També hi podríem fer una proposta de moviment. Fem tres rotllanes o grups de nens i nenes. Ens imaginem que som uns titelles adormits i a cada melodia es desperten un grup de nens. Fem moviments de rodar.

Fem música com els músics:

El carilló té un so molt suggerent per les nenes i nens d'aquesta edat. Feu músiques amb el carilló, deixeu que en facin. Poseu un carilló al racó de les nines perquè quan les posin a dormir els facin una música.

🎵 Cançó de bressol (J. Brahms)

(2 violins, viola, violoncel, contrabaix i guitarra)

La música:

Comença amb una petita introducció que fan tots els instruments i on ja podem endevinar el caràcter suau i tranquil que tindrà la música. Després la guitarra fa la melodia i els altres instruments l'acompanyen. La mateixa melodia que ha servit per iniciar la música s'utilitza per concloure-la.

La il·lustració:

És un ambient íntim i de recolliment el moment de deixar-nos atrapar per la son. Darrera del forat de la guitarra hi ha la nit. Els acords de la guitarra faran la melodia. L'acompanyaran els altres instruments de corda

Aspectes a remarcar:

- La cançó de bressol
- Aspectes afectius

Propostes per a escoltar-la:

Estaria bé fer una primera audició posant la música sense presentar-la i sense dir res, ja que és una cançó molt coneguda; això ens permetrà veure si la reconeixen o no, què els evoca, quins records i vivències tenen d'aquesta cançó,... Després d'aquesta conversa estaria bé que l'educador els la pogués cantar.

Alhora d'escoltar-la podem agafar algun infant a la falda i bressolar-lo entre els nostres braços. Proposarem als infants fer el mateix amb nines o entre ells mateixos.

Podem aprofitar aquesta audició i posar-la a més a més en les estones que els infants es disposen per anar a fer la migdiada

Encetar una conversa entre tots i parlar d'aquest moment d'anar-nos-en a dormir. Per alguns nens aquest és un moment delicat del dia. Entre altres temes emocionals que poden sortir arran d'aquesta conversa podem aprofitar per demanar si fan servir algun peluix per anar a dormir. Podem

relacionar la suavitat de molts d'aquests ninos amb la suavitat que ens transmet la música. Si fan servir alguna joguina musical podem proposar de portar-la i d'escoltar-la a la classe intentant reproduir l'ambient d'anar a dormir. Si els hi canten alguna nana la podrem intentar aprendre.

Una capsa fosca amb foradets i un lot a dins ens pot anar molt bé per recrear aquest ambient màgic d'anar-nos-en a dormir mentre sentim aquesta cançó.

Fem música com els músics:

Igual que a la proposta anterior, amb el pretext d'aquesta música podem fer músiques que ens serveixin per anar a dormir. Parlem de com han de ser aquestes músiques, quins instruments els semblen més adequats,... Deixar instruments a l'abast perquè facin músiques d'anar a dormir.

♪ Tres, sis, nou (Tradicional catalana) (2 violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

El so greu del contrabaix inicia aquesta cançó i després podem escoltar els altres instruments com es van succeint en la interpretació de la melodia

La il·lustració:

A l'esquerra de la pàgina trobem una gran "efe" que simbolitza el contrabaix. La resta, està pensada per fer-la servir com un **musicograma** i seguir la il·lustració mentre escoltem o cantem la cançó..

- Les petjades de l'esquirol (3 cercles), serviran per seguir: *Tres, sis, nou*
- El tros de cua, el seguirem mentre la cançó diu '*stira-li la cua, 'stira-li la cua*
- De nou tres petjades (uns altres cercles), per tornar a cantar *Tres, sis, nou*
- L'esquirol és per seguir '*stira-li la cua a l'esquirol*.
- El cercle que hi ha sota l'esquirol es per marcar el silenci del final de la cançó.

Aspectes a remarcar:

La cançó
La pulsació
El contrabaix
L'estructura

Propostes per a escoltar-la:

1. Podem ampliar la pàgina del llibre per ajudar-nos a seguir col·lectivament la açò. El titella de dit ens pot ajudar. Abans però i per suscitar la sorpresa podem fotocopiar aquest material, retallar-lo i enganxar-lo en un fil i amargar-lo tot dins d'una capsa (això o combinar material amb volum com un petit esquirollet). De forma que en sentir la

cançó, obrim la capsula i anem tibant a poc a poc el fil desplegant-se primer les tres potetes d'una en una, la cua... fins a l'esquirol.

2. Podem trobar un esquirol de peluix i seguir damunt de cada nen la pulsació de la cançó.
3. Amb robes ens amaguem la cara quan cantem TRES,SIS, NOU...seguim cantant amb la cara descoberta. Es tracta de mantenir l'atenció per anar captant l'estructura de la cançó.
4. Les closques de nous, menjar preferit entre d'altres de l'esquirol, ens pot ajudar acompanyar la pulsació de la cançó mentre la cantem. Distribuïm les closques entre uns quants "músics" i els altres canten la cançó. Podem picar al començament només quan sentim TRES,SIS NOU...
5. Podem preparar un petit circuit pel terra per marcar els cops de la pulsació del TRES, SIS NOU. Preparem tres papers de diferents colors o tres anelles petites. Al caminar i aixecant molt bé els genolls s'han de trepitjat a dins i passar-los en el temps de les tres pulsacions. Es camina lliurement, mentre cantem "„estira-li la cua... per anar a buscar de nou tres papers més o anelles situades en un altre indret de l'espai en el moment que es torna a cantar TRES, SIS NOU...i es torna a caminar en el tros que es canta "...a l'esquirol"
6. Els nens més grans poden seguir tots les setze pulsacions de la primera frase combinant, salts amb peus junts pel TRES, SIS, NOU i realitzant el desplaçament entremig aixecant molt bé els genolls per marcar la pulsació.
7. Dibuixar en una tira llarga i rectangular la pulsació. El format pot ajudar a ordenar la pulsació en l'espai. Fora bo que observéssim com cadascú troba la resolució gràfica. Abans però i a través de la conversa podem pactar quin estris farem servir i con representarem aquests cops sobre el paper. El més recomanat és el tampó (un pal amb una escuma lligada en un extrem). Pels nens més grans pot ser un palet de netejar les orelles.

Fem música com els músics:

Podem posar música a cadascun dels elements de la cançó. La il·lustració ens pot ajudar a crear aquesta sonorització.

♪ Stupid Blues (Pere Bardagi) (violí elèctric, guitarra elèctrica, contrabaix)

La música:

Igual que a la peça *Perdido*, la característica principal d'aquesta peça en el context del disc són els instruments electròfons. És un blues. El violí elèctric va

fent una melodia molt repetitiva que va intercalant amb espais de silenci on podem sentir el subtil acompanyament de la guitarra elèctrica a la primera part i la incorporació del contrabaix a la segona. Destaca també el final amb un glissando ascendent del violí i el contrabaix.

La il·lustració:

En la il·lustració es pot veure algunes de les peculiaritats dels instruments electrònics: la forma, els endolls,...

Aspectes a remarcar:

- Instruments electrònics: violí i guitarra elèctrica
- So- silenci
- El caràcter de la música.

Propostes per escoltar-la:

1. El primer que ens suggereix aquesta música és ballar. Deixeu als nens i nenes que es moguin escoltant-la.
2. Si ens volem fixar en el silenci que fa el violí elèctric, podem fer-lo notar amagant i traient algun element: mocador, titella, foto del violí elèctric,...
3. Com hem proposat a l'altra peça on intervenien els instruments electrònics (Perdido) podem aprofitar aquesta peça en algun joc a les fosques:
 - Donar una llanterna a cada nen i fer-la ballar amb la música (a les llanternes hi podem posar un paper de color al davant).
 - L'educador té una llanterna gran i la té encesa quan toca el violí elèctric i quan aquest fa silenci l'apaga.

Fem música com els músics:

L'element que podem incorporar a les nostres produccions musicals és el so-silenci del violí. Si hem utilitzat un element visual per marcar aquest so-silenci, podem sonoritzar aquest mateix element.

🎵 Canción de cuna-pleaños (J. Brahms / tradicional) (sobre una idea d'Ernesto Acher) (violoncel, violí elèctric, guitarra, contrabaix)

La música:

Com el seu nom indica, aquesta peça és un diàleg entre la cançó de bressol de Brahms i el *Happy Birthay*. El violoncel és qui interpreta la cançó de bressol i el violí elèctric la de l'aniversari. La guitarra acompanya tota la peça amb una melodia arpegiada. El contrabaix també acompanya.

La il·lustració:

A la il·lustració s'han recollit dos motius que ja havien sortit quan hem pogut escoltar aquestes dues peces per separat. Per una banda unes "efes"-estels que simbolitzen la nit i per l'altra uns arquets simbolitzant les espelmes del pastís d'aniversari. La guitarra, que acompanya tota la peça, integra els dos ambients.

Aspectes a remarcar:

- Les dues cançons
- El contrast entre les dues
- El violoncel i la guitarra elèctrica.

Propostes per escoltar-la:

1. Si prèviament heu escoltat el *Happy birthday* i la *Cançó de bressol* de Brahms, podeu motivar els nens i nenes a escoltar aquesta peça explicant-los una història de que aquestes cançons no sabem què els ha passat però s'han barrejat.
2. Si heu escoltat aquestes dues cançons amb algun element visual, podeu recuperar-lo i fer l'audició d'aquesta peça mostrant ara un, ara l'altre.
3. El titella del llibre, es pot passejar pels dos ambients de la il·lustració.

Fem música com els músics:

1. Acompanyar la peça amb instruments, utilitzant un timbre per quan sona la cançó de bressol i un altre quan sona la de l'aniversari. Si ho creiem oportú podem posar un so fixa, que acompanyi tota l'estona.
2. Podem intentar de cantar dues cançons molt conegudes per ells barrejades.

🎵 El Cant dels ocells (Tradicional catalana) (dos violins, viola, violoncel, contrabaix, guitarra)

La música:

El violoncel interpreta aquesta melodia i la resta dels instruments fan l'acompanyament. La melodia suau i delicada que serveix d'introducció també és la que conclou la música.

La il·lustració:

A la il·lustració podem veure una nena tocant el violoncel i un mòbil d'ocells que balla empès per la música.

Aspectes a remarcar:

El violoncel
La introducció i el final
La simetria de la peça
El caràcter lent i relaxat

Propostes per escoltar-la:

1. Pels adults aquesta és una peça molt coneguda i que normalment relacionem amb la figura de Pau Casals perquè és qui la va popularitzar, però no hem d'oblidar que es tracta d'una cançó tradicional catalana. Seria bo que l'educador els la pogués cantar i explicar-los que és una cançó que parla de molts ocells.
2. És d'aquelles peces que podem tenir en el repertori de músiques que en un moment donat ens poden servir per fer-nos un massatge, per

tranquil·litzar-nos,...

3. Quan pels nens i les nenes El cant dels ocells sigui una melodia familiar, podem fer-los fixar en que a aquesta cançó li han posat un començament i un final molt bonics i que són iguals. Aquesta simetria la podem fer captar de diferents maneres:
 - Amb el moviment: un moviment per la introducció i el final i un moviment per la melodia.
 - Representació plàstica: un paper d'embalar i dos colors de pintura. "Dibuixar" la introducció i el final amb un color i la melodia amb un altre. Primer pot ser l'educador qui ho faci, i els infants mentre escolten la música observen, però després els podem posar a ells en situació de pintar la música.
 - Escoltar la música fent alguna acció en tres passos: Destapar una nina, acaronar-la i tornar-la tapar.

Fem música com els músics:

1. Si hem optat per una representació plàstica, el mateix dibuix que ens quedi pot servir de suport que creem nosaltres una música amb un començament i un final iguals.
2. Quan canteu les cançons del vostre repertori, poseu-los en situació de que pensin una introducció i que després repeteixin aquella mateixa música per fer un final.

🎵 En Jan petit com balla (Tradicional catalana)

La música:

Per concloure el disc una cançó que tots els nens i nenes coneixen. El violí és qui interpreta la melodia fent pizzicato i els altres instruments acompanyen. És interessant fixar-se en el final de la cançó on els instruments es van "passant" una melodia primer descendent i després ascendent podent discriminar el timbre de cadascú d'ells.

La il·lustració:

S'ha dibuixat una voluta (part superior dels instruments de corda fregada) simbolitzant la rotllana. Feu ballar el titella per la voluta i al final feu servir el mànec de l'instrument per pujar o baixar (com si fos un tobogan) en funció de si la melodia és ascendent o descendent.

Aspectes a remarcar:

- La cançó
- El pizzicato
- El final

Propostes per escoltar-la:

1. El Jan petit s'ha d'escoltar ballant. Depenent de l'edat dels nens, la podreu ballar en rotllana i ben organitzada, però si són més petits cada nen/a pot ballar més al seu aire.
2. També la podem escoltar com si fos un joc de falda.

3. Escolteu i balleu diverses versions.
4. Fixeu-vos en el final i poseu un moviment a la melodia ascendent i després descendent; marqueu el final.
5. Podríem fer alguna representació plàstica sobre paper seguint la pulsació de la cançó fent estampació de punts que simulin el pizzicato del violí.

6. Glossari

Informació sobre els instruments de corda:

Trobareu àmplia informació dels instruments de corda fregada en el dossier pedagògic del concert de l'Auditori: So de corda
http://www.auditori.org/seccions/auditori/oferta_musical/auditori_educa/materials_dossiers_pedagogics.aspx

-<http://www.museumusica.bcn.es/04/i2b3.htm#2>

-http://ca.wikipedia.org/wiki/Categoria:Instruments_de_corda

7. Bibliografia

COOPLAND, A. COMO ESCUCHAR MÚSICA. Fondo de cultura económica.

-MAIDEU, J. INSTRUMENTS MUSICALS. ED. EUMO

-MAIDEU, J. CRESTOMATIA DE CANÇONS TRADICIONALS CATALANES. ED. EUMO

-MALAGARRIGA, T., VALLS, A. LA AUDICIÓN MUSICAL EN LA ETAPA INFANTIL. ED.CEAC

8. Fitxa tècnica i repertori

8.1.Fitxa tècnica

Pere Bardagí, violí i violí elèctric

José Enrique Tarrasó, violí

Xavier Blanc, viola

Joaquim Alabau, violoncel

Horacio Fumero, contrabaix

Lluís Alsina, guitarra espanyola i guitarra elèctrica

Pere Bardagí, Direcció musical

Paco Mir, Direcció escènica

8.2.Repertori

Mobil*

P. Bardagí

Cushion Dance

Béla Bartók

Trio en si bemoll

(fragment)

F. Schubert

Vent

Pere Bardagí

La Muerte del Ángel*

Astor Piazzolla

La Gallina Ponicana*

Tradicional Catalana

Duet

(fragment del rondó)

F. A. Hoffmeister

Heavy Birthday*

Tradicional

Perdido*

J. Tizol

Carlemany

P. Bardagí

El Vals de les Tórtors

Josep Mª Bardagí

Rossinyol*

Tradicional Catalana

Petita música nocturna

(fragment del primer moviment)

W. A. Mozart

Sense trampa

Josep Mª Bardagí

Plou i fa sol**

Tradicional Catalana

Tres musiquetes*

P. Bardagí

Cançó de bressol*

J. Brahms

“Tres, sis, nou” *

Tradicional Catalana

Stupid Blues*

Pere Bardagí

Canción de cuna-pleaños*

J. Brahms/tradicional

(sobre una idea d'Ernesto Acher de “Les Luthiers”)

El Cant del Ocells*

Tradicional Catalana

En Jan petit com balla*

Tradicional Catalana

* Arranjament de Pere Bardagí

** Arranjament de Lluís Vidal

9. Programa de mà

Si bé els programes de mà esdevenen una eina de consulta per al públic adult en el transcurs dels espectacles, en els concerts i espectacles pensats per als més menuts tenen una funció lleugerament diferent.

Si disposeu de temps abans de començar el concert, l'observació del programa de mà us pot servir per crear expectatives i anticipar algun aspecte del que els infants veuran i sentiran.

Un cop acabat l'espectacle, l'observació del programa, al costat de l'adult, permetrà evocar als nens i les nenes els seus records i les seves vivències del concert.

Durant el concert pensem que és millor que els nens i les nenes no tinguin el programa a la mà, ja que podria ser un motiu de dispersió.

En el programa de mà del concert *Corda i descorda*, hem volgut que els nens i les nenes disposessin de la informació següent:

- La fotografia dels músics amb els seus instruments, cosa que ens permetrà parlar-ne, recordar el nom dels instruments, aprendre com s'agafen els instruments per tocar-los...

- A la part central del programa trobem una gran corda que reflecteix la seqüència de les obres musicals en el desenvolupament del concert. Hem volgut utilitzar les mateixes il·lustracions (senceres o fragments) que podeu

trobar en el llibre CD perquè si els nens i les nenes el tenen els resultin familiars i puguin relacionar el que han vist i escoltat en el concert amb el que escoltaran a casa o a l'escola.

10. Enllaços a pàgines web

Instruments de corda:

-Trobareu àmplia informació dels instruments de corda fregada en el dossier pedagògic del concert de l'Auditori: So de corda
http://www.auditori.org/seccions/auditori/oferta_musical/auditori_educa/materials_dossiers_pedagogics.aspx

-<http://www.museumusica.bcn.es/04/i2b3.htm#2>

-http://ca.wikipedia.org/wiki/Categoria:Instruments_de_corda

Autors

Trobareu referències a webs relacionades amb alguna obra o autor en les propostes didàctiques.